

Operatie Leoniden 1996 Spanje in bewolking gesmoord

Hans Betlem¹, Olga van Mil² en Jaap van 't Leven³

1. Lederkarper 4, 2318 NB Leiden

2. Vioolveld 31, 2914 CH Nieuwerkerk a.d. IJssel

3. Touwslagerhof 5, 1315 BR Almere

De voorbereidingen

De Leoniden zijn spectaculair terug. Na het succes van de Spanje actie 1995 is met man en macht gewerkt om een dergelijke actie ook in 1996 plaats te laten vinden.

Naast de planning (dagen, huisjes, vliegtickets) komt natuurlijk ook de financiering om de hoek kijken. Sponsors en fondsen werden benaderd en een leuk basisbedrag voor de expeditie was bij het begin van de zomer van 1996 beschikbaar.

Teneinde de sponsorwerving was gericht aan te pakken werd medio mei contact gelegd met een bureau voor fondswerving en sponsoring, Konings en van Gorcom in Tilburg. Een eerste gesprek verliep positief en plezierig en eind mei werd het contract getekend.

Om een lang verhaal kort te maken : Dat hadden we beter niet kunnen doen. Met de verregaande vercommercialisering van de sport zijn er veel van dit soort dubieuze bedrijfjes ontstaan en wij hadden er duidelijk zo een getroffen. Gelukkig heeft het ons geen geld gekost maar het is wel een zeer bijzondere ervaring om van (toegezegde) sponsors bij het opmaken van de contracten te horen te krijgen dat er nooit contact met hun is geweest... De ongezond ruime fantasie van Konings liet medio september, enkele dagen na de DMS najaarsbijeenkomst, een gat van zo'n f 15.000.-- vallen in de begroting, waarmee het oorspronkelijke waarnemingsplan (vliegtuigen, huisjes, materiaaltransport a la 1995) onuitvoerbaar werd.

De weken tussen half september en half oktober zullen als de meest hecti-

sche de geschiedenis van DMS ingaan. Verwoede pogingen brachten nog enkele duizenden guldens sponsorgeld boven tafel en een expeditie in een volstrekt andere opzet moet binnen enkele weken georganiseerd worden.

Inmiddels had team Biddinghuizen (Casper ter Kuile, Koen Miskotte cs.) besloten te gaan werken volgens het systeem "crashactie", zodat de Leoniden expeditie ingevuld moest gaan worden met het Varsseveld team, post Bosschenhoofd (Jaap van 't Leven) en Peter Bus, die voor de radio waarnemingen zou gaan zorgen.

Eind oktober stond de nieuwe opzet op de rails. Drie ruime campers, volgestouwd met apparatuur, 18 deelnemers, 5 chauffeurs en een planning voor 4000 retourkilometers per wagon. Omdat het zich liet aanzien dat onze actieradius veel groter zou kunnen gaan worden dan die van team Biddinghuizen, werd tijdens het roeruchte Orionidenweekend besloten om naast de apparatuur van Varsseveld en Biddinghuizen, ook de derde camper te gaan inrichten met een volledige fotografische uitrusting.

Olga van Mil en Jeffrey Landlust namen het voortouw bij de bouw en stampten in enkele dagen tijd twee complete camerabatterijen uit de grond. Voorlopig nog handbediend en voorzien van Zenit toestellen met f/2.0-58 mm Helios optiek (14 camera's in totaal) maar voorbereid om te zijner tijd als echte Canon batterijen de ruggegraat van de nieuwe post Orion te gaan vormen.

Naast camerabatterijen was ook een derde stroomgenerator noodzakelijk. Deze werd belangeloos beschikbaar

gesteld door Honda Power Equipment. Een wondertje van techniek, formaat schoenendoos en slechts 8 kg zwaar maar levert desondanks 500 harde wattjes. Helaas moesten we dit moois eind november weer terugbrengen naar Ridderkerk.

In de eerste week van november werd de laatste hard gelegd aan het draaiboek en maakten de chauffeurs (Guus Docters van Leeuwen, Piet van Mil, Jaap van 't Leven, Peter Bus en schrijver dezes) een uitgebreide proefrit met de campers. Een woord van dank aan de heer Derks van de firma Achilles is hier op zijn plaats voor de vele moeite en tijd die gespendeerd is om het DMS team goed op weg te krijgen.

Contacten werden gelegd met Meteo Consult. Het weerinstituut bleek zeer sympathiek tegenover onze expeditie te staan en zegde "natura sponsoring" toe middels begeleiding van de hele onderneming. De contacten kwamen in handen van toekomstig meteorologe Olga van Mil.

De dagen voor vertrek werd proviand ingeslagen (Olga van Mil, Fieke Mol, Engelen Geerdink) en werden de huishoudelijke taken aan boord verdeeld. 27 MC apparatuur werd aangeschaft, een extra GPS ontvanger werd geregeld en middels twee uurtelefoons werd elke wagon voorzien van GSM.

12 november

's Avonds wordt alle apparatuur van de drie posten te Leiden overgeladen in een Ford Transit bestelwagen. Om een indruk te geven : Het betreft dan 8 camerabatterijen met in totaal 55 camera's inclusief de bijbehorende robuuste

opstellingen, drie electriciteitsgeneratoren (Twee maal Honda EX650 en eenmaal Honda EX500) voor drie posten opgesplitst klein materiaal (sterrenkaarten, lampen, diktafoons, GPS ontvangers, 27 MC apparatuur, EHBO sets enz. enz) alsmede de nodige kabels en verloopstekkers omdat de bestemming van de expeditie nog steeds niet zeker was.

13 november

Omstreeks 17 uur komt het materiaaltransport aan in de ruime hal van de firma Achilles waar het overladen (binnen) onder comfortabele omstandigheden (en met koffie) kon plaatsvinden. Een uurtje later waren de technische materialen volledig ingericht en kon het chauffeursteam een hapje gaan eten.

Een uurtje later ging het konvooi dan ook daadwerkelijk op weg richting tuinderij Koolhaas in Nieuwerkerk aan den IJssel, waar het verder inrichten kon plaatsvinden. Tassen en materialen van de deelnemers werden hierheen vervoerd en efficiënt werden de campers beladen. Veel handen maakten hierin licht werk : Op een gegeven moment waren er tien man aan het werk terwijl toch niemand elkaar in de weg liep. Een complicatie werd gevormd door de 27 MC antennes met magneetvoeten. Omdat campers in het algemeen een aluminium opbouw hebben moesten blikpakketten en stevige tape aan de daken vastgeplakt worden. Omdat de temperaturen het vriespunt naderden en er af en toe een hagelbuitje viel, was dit deel van de operatie zeker niet de gemakkelijkste. Gelukkig kon het merendeel van de werkzaam-

heden binnen in de ruime tuinderskas plaatsvinden. Dank aan de firma Koolhaas voor de genoten gastvrijheid. Omstreeks 22 uur stonden de wagens beladen gereed en was de technische uitrusting (27 MC, telefoons) aange-

Foto 1 : Wat een luxe. Tijdens de rit door het zonnige Baskenland werden de films ingelegd in de nieuwe camerabatterijen van post groen. Olga van Mil in actie. Post Orion is geboren...

sloten en getest. De tanks vol diesel, water- en gastanks vol. DMS kon op weg.

Diezelfde avond brachten Olga van Mil en Marloes Pet een bezoek aan Meteo Consult in Wageningen en lieten zich uitvoerig voorlichten over de te verwachte weerssituatie. En die was beslist niet gemakkelijk. Daar waar

weken lang sprake was geweest van een stabiel goed weerbeeld in met name Spanje en Portugal, moesten we het nu hebben van lokale opklaringsgebieden. Voor een omvangrijke expeditie als deze beslist geen gunstig uitgangspunt, en daar zouden we nog aan herinnerd worden. Op advies van Meteo Consult werd de eerste dag, 14 november, Bordeaux als richting gekozen omdat westelijke en noordelijk Spanje de beste perspectieven bood.

Op dit moment waren we alleen maar blij, dat de vlieg optie naar Malaga afgeblazen was. De actie zou roemloos in een enorme plens water ten onder zijn gegaan. Nu hadden we tenminste een faire kans en konden ons lot in hoge mate zelf bepalen.

Een vijftal deelnemers bracht de nacht in de campers door op een desolate parkeerplaats in Capelle aan den IJssel. Om half zes reveille. Een snel ontbijt en de eerste deelnemers tegen zes uur paraat. IJs krabben. Een schitterend heldere hemel met een flonkerende Venus in het zuidoosten.

Even voor zes uur meldde een verslaggever van Radio Rijnmond zich bij het gezelschap. Het taalgebruik van en omgang met - met name- de scholieren kon ons eigenlijk maar matig bekoren en bij volgende activiteiten moesten

we radio Rijnmond maar links laten liggen...

Vanwege het oponthoud door deze onbenul vertrok het konvooi een kwartier later dan gepland.

Expeditie Leoniden 1996 was begonnen !

Foto 2 : Ademtpauze op de Pyreneeën. Na de sneeuwstorm weer bij elkaar dankzij de 27 MC. Tijd voor een warme maaltijd. De eerste 1500 kilometers staan op de tellers.

14 november

In een gestaag tempo ging het konvooi op weg. De ochtendspits rond Antwerpen werd zonder veel problemen genomen en al in de vroege ochtend draaiden we de Franse tolweg naar het zuiden op. Het doel voor de eerste dag was zo ver mogelijk richting Bordeaux te komen want de weerpropheten van Meteorconsult hadden ons duidelijk gemaakt, dat het goede weer in Noord Spanje of wellicht centraal Spanje gevonden zou moeten worden.

Dankzij het vrijwel permanente contact over de 27 MC kon er ontspannen gereden worden en konden de wagens onderling zo'n 10 kilometer uit elkaar raken zonder elkaar volledig kwijt te raken. Afgezien van een lekke band, die snel verwisseld kon worden bereikten we rond 18.00 Poitiers waar onder een schitterend heldere hemel kwartier werd gemaakt en een avondmaaltijd werd bereid.

Omstreeks 20.30 uur werd het laatste stukje gereden en om 22.00 uur zaten de eerste 1000 kilometers erop. De ex-

peditie maakte nachtkwartier in de onmiddellijke omgeving van het wijneldorado Bordeaux. Ondanks de krapte in de wagens (uiteindelijk moesten zes personen hun camper delen met een vracht aan apparatuur waarbij met name de grote camerabatterijen altijd in de weg stonden) vond uiteindelijk iedereen zijn slaapplekje.

15 november

Cirrus in Bordeaux. Vroeg al contact met Meteo Consult. Advies : Richting Portugese grens ten zuidwesten van Salamanca in Spanje.

Om 10.00 vertrek na een goede nachtrust en dito ontbijt. Uitstekende stemming in de drie wagens. In een mooie nazomerzon werd al vroeg de Spaanse grens gepasseerd. Dan de Pyreneeën door richting Bilbao.

Tijdens de rit door het Spaanse Baskenland werden camerabatterijen met film gevuld en werden de bedienders (Olga, Jeffrey) geïnstrueerd met de nieuwe apparatuur. Het rijden met vijf chauffeurs maakte het mogelijk, om af

en toe eens op een andere wagen over te stappen en daar de sfeer te proeven. Waar het het gezelligst was ? Groen, geel of rood ? Elk team had zo zijn eigen sfeer, zijn eigen inrichting en indeling.

Tijdens de rit door de Pyreneeën ging de regen geleidelijk over in natte sneeuw en daalde de buitentemperatuur naar de -1. De kachels in de (zomer)campers hadden er duidelijk moeite mee en rond 15h vinden we ons onverwoestbare team in een sneeuwjacht bij een prima restaurant op een van de hoogst gelegen punten. Besloten werd, gezien de inmiddels opgelopen vertraging, om voor die dag de kookactiviteiten maar te laten schieten en met zijn allen lekker uit eten te gaan en bij die gelegenheid gelijk eens goed op te warmen.

In de avondschemering vinden we het DMS convooi onder een opklarende hemel in het Spaanse Baskenland onder Pamplona en rond 19 uur werd Burgos bereikt. Inmiddels was de hemel weer dichtgetrokken en was het weer gaan sneeuwen. Op een verlaten parkeerplaats bij een zeer morsige bar-pizzeria GSM contact met Casper in het verre Nederland. Daar redelijke omstandigheden voor de vrijdagavond maar somberheid voor de maximumnacht. Ook onze positie kon Casper niet vrolijk stemmen. We zaten inderdaad op zo'n beetje het enige plekje in Europa waar opklaringen te vinden zouden moeten zijn, maar ze waren zo minuscuul en veranderlijk.... Buiten sneeuwde het verder.

Eerst maar eens een restaurant opgezocht, een flinke bak koffie besteld en (weer) contact met Meteo Consult. Onze positie was inderdaad weinig benijdenswaardig. Een venijnig klein sneeuwdepressietje had zich juiste ten zuiden van de Pyreneeën gevormd en leek wat rond te dolen in het door ons uitverkoren gebied. Vlak ten zuiden van de Pyreneeën in de omgeving van Zaragoza -zo'n beetje het droogste gebied van Europa- zou het helder zijn. Mijn god, dat is 300 kilometer terug... Omdat ook voor de maximumnacht de

Figuur 3 : *Onderweg naar Salamanca. Radio waarnemer Peter Bus haalt even een frisse neus.*

prognose voor dit gebied goed was, werd een beslissing genomen die we beter niet hadden kunnen nemen...

Het convooi reed terug richting Burgos en vervolgens richting Logroño. Inderdaad, de sneeuw verdween en net even buiten Burgos klaarde het prachtig op. Orion schitterde al laag boven de horizon. In de campers werden de waarnemingsplankjes ingericht en werd de actie voorbereid. Na twee maal 12 uur rijden : Go for it...

Rond 22 uur treffen we de drie wagens op het kleine dorpspleintje van het dorpje Villafranca de Burgos. Het dorpscafé was inmiddels verlaten maar er werd nog probleemloos café con leche grande geserveerd. De autokaarten op tafel en drie waarnemingsposten uitzetten. De Spaanse TV (in iedere horecagelegenheid prominent aanwezig) toonde ons journaalbeelden van de sneeuwval in de Pyreneeën en de verkeerschaos op de doorgaande wegen. Daar waren we net goed doorheengekomen.. Later, op de terugweg door Frankrijk, zouden we die verzuchting nog een keer kunnen slaken...

Even na 22 uur gingen de drie teams uiteen na elkaar heel veel succes gewenst te hebben. Team GEEL (Jaap, Peter Bus cs.) zouden wat naar het zuiden afzakken, ROOD zou het meest oostelijk gaan zitten voorbij Logroño en GROEN zou in de directe omgeving een post inrichten, mede omdat deze wagen sinds een dag geen bruikbare reserveband meer had.

Vanaf dit punt laten we de drie posten afzonderlijk aan het woord.

Hoe verging het team "groen" verder ? Een verslag van

Olga van Mil en Jeffrey Landlust

Deelnemers : *Piet en Olga van Mil, Jeffrey Landlust, Marloes Pet, Els Riep en Robin van Gaal.*

15 november

Bij aankomst op de parkeerplaats in Villafranca, werd er beraadslaagd over het vervolg van de actie. Het was namelijk helder!! Er werd besloten, dat wij daar in de buurt gingen zitten. Na

afscheid te hebben genomen van de andere posten en ze veel succes te hebben gewenst, gingen we op zoek naar onze waarnemingsplaats. Zo kwamen we na ongeveer een half uur aan in het gehucht Cajais dus Burgos. Toen we uit de camper sprongen en naar boven keken, vielen we bijna steil achterover. Met tellen werden meteen grensmagnitudes boven de 7,5 gehaald. We gingen meteen de waarnemingspost inrichten. Binnen een half uur stond alles paraat. Nu even naar binnen om op te warmen. Robin, Els en Marloes startten vast met waarnemen. Na een half uur waren wij weer ontdooid en gingen we naar buiten. Tot onze verbijstering hing er in het noordoosten wat bewolking. Als dat maar goed zou gaan!!

Op 23:30 UT probeerden we contact op te nemen met de andere posten om te beraadslagen over de fotografie. Door het ontbreken van GSM-dekking was dit onmogelijk. Daarom gooiden we de camerabatterijen toch maar om 00:00 UT open (volgens afspraak). De lol was er echter na een kleine driekwartier al weer van af. De bewolking uit het noordoosten had zich over de hele hemel verspreid. Toch was er nog hoop. We bleven daarom nog ongeveer een uur buiten in de vrieskou. Daarna

besloten we alles op te breken en naar de rijksweg terug te gaan om hier contact op te nemen met post ROOD. Helaas, ook zij zaten buiten het netwerk. Dan maar slapen. Die nachtrust konden we wel goed gebruiken.

16 november.

Om tien uur opgestaan, er moesten namelijk voor de siësta nog boodschappen gedaan worden. Dus op weg naar de dichtstbijzijnde stad Longroño. In die stad konden we geen parkeerplaats vinden. Daarom sprongen Olga, Els en Marloes overboord. Zij gingen snel het eerste de beste winkeltje in en haalden de boodschappen. Hierna nam Olga contact op met post ROOD. Er werd besloten dat post ROOD zou blijven waar hij was. Wij zouden op zoek gaan naar een betere waarnemingsplaats. Eerst zochten een benzinepomp op om ons wat op te frissen. Tevens kregen we een telefoontje van Jaap & Co. Van post GEEL. Zij meldden ons dat zij in een sneeuwstorm zaten en dat zij niet dachten dat het nog zou opklaren. Bij ons trok het ook langzaam dicht. Dan maar opzoek naar een betrouwbare weerkaart. We gingen hiervoor naar Valladolid. Onderweg probeerden we steeds contact op te nemen met post ROOD. Dit lukte echter niet (stond de telefoon uit?). In Valladolid vonden we een kioskje. Robin en Jeffrey probeerden met hun beste Spaans (twee woordjes) een weerkaartje te krijgen. Wonder boven wonder lukte het ook nog. Aan de hand van de weerkaart werd besloten om richting Salamanca te gaan rijden. Ook werd nog even naar Meteo Consult gebeld om te vragen wat zij er van dachten. Ook zij vertelden ons dat we in de omgeving van Salamanca goed zouden zitten. Camper GEEL werd op de hoogte gebracht. Zij besloten om ook die richting op te gaan. Vergeefs werd nog geprobeerd om post ROOD te bereiken. Hierna gingen we op weg. Rond 18:00 waren we in de omgeving van Salamanca en gingen we eten koken. Het was er kraak helder. Binnen

een half uur hadden we gegeten en konden we weer verder. Ondertussen was ook post ROOD bereikt. Zij kwamen nu ook naar het zuiden. Uiteindelijk kwamen we in het centrum van Salamanca. Hier bevonden zich nogal vreemde verkeersborden. Hierdoor werden wij gedwongen om ons beste Spaans weer eens te gebruiken. Ook handen en voeten willen wel eens helpen. Gelukkig kwamen we Salamanca al snel weer uit en konden we op zoek gaan naar een waarnemingsplaats. Deze plek vonden we uiteindelijk in Monterrubio de la Sierra, ongeveer 40 kilometer ten zuiden van Salamanca. Bij aankomst was het mooi helder, maar al na vijf minuten kwam hier een einde aan. Na contact met Meteo Consult besloten we toch de camerabatterijen op te zetten. En inderdaad een half uur later trok het weer open. Meteen gooiden we de camerabatterijen open. Het was alleen maar tien minuten helder. Ongeveer twee uur lang wisselden bewolking en heldere hemel elkaar af. Jeffrey werd gek van het rondrennen rond de camerabatterijen. De andere waarnemers spraken ondertussen om de vijf minuten bewolkingspercentages in (leuk voor de verwerking). Uiteindelijk trok het helemaal dicht en dit bleef de rest van de nacht zo. Om even op te warmen gingen we met z'n allen naar binnen. Op het moment dat wij binnen zaten, kregen we onverwachte bezoekers. Dit was de politie. Zij kwamen vragen wat we aan het doen waren. Gelukkig spraken ze Frans en kon Piet ze de toestand uitleggen. Na een goed gesprek vertrokken ze weer naar hun warme bedjes.

Wij echter bleven ondanks de bewolking en vrieskou continu buiten. Wie weet, klaart het op? En een heldere vuurbol zie je door de wolken ook nog wel. Rond de schemering braken we de apparatuur op en gingen we slapen.

17 november.

Om tien uur stonden we op en ruimden we onze overige rotzooi (in hoeverre

deze er was!!) op. Buiten was het ondertussen weer kraak helder. Het was nu tijd voor de terugtocht naar Nederland. We hadden al afspraken met post ROOD om bij de eerste parkeerplaats na Burgos samen te komen. Wij waren hier een half uur eerder dan zij. Deze tijd konden we goed gebruiken om de afwas te doen en de sneeuwresten op te ruimen. Even later kwam camper ROOD ons met 120 km/u voorbij. Zij hadden natuurlijk de afslag gemist. Nu moesten wij de achtervolging inzetten. Gelukkig stopten ze bij de volgende parkeerplaats wel. Hier kwamen we dan ook weer samen.

Hoe verging het team "geel" verder?

Een verslag van Jaap van 't Leven.
Deelnemers : *Jaap van 't Leven, Peter Bus, Hans Klück, Wendy van Mil, Engeliën Geerdink en Iris Ooms.*

Na kort overleg in het dorpje Villafranca (50 km ten oosten van Burgos) werden simultaan-posten uitgezet waarna om 22.00 uur de 3 teams op weg gingen om een geschikte waarnemingsplaats te zoeken.

Het gele team zette koers naar het zuidoosten richting Almenar de Soria. Na een klein kwartiertje begon het echter weer zwaar te sneeuwen zodat de gemiddelde snelheid al gauw terug liep tot 30 km/uur. Na een uurtje ploeteren door de sneeuw leek het weer even beter te worden, maar al snel kwam er een dichte mist opzetten waardoor er weer zeer langzaam gereden moest worden. Uiteindelijk werd na 4 uur rijden een waarnemingsplaats gevonden. Bij het verlaten van de camper viel direkt de harde wind en de ijzige koude op. Helder was het wel: grensmagnitude 7.5 met een melkweg van horizon tot horizon

Vanwege de kou en de vermoeidheid van de teamleden besloten om niet te gaan waarnemen te overnachten bij een benzinstation in aanbouw zodat de volgende nacht in ieder geval uitgerust te lijf kon worden gegaan.

De volgende dag vonden we een ideale waarnemingsplaats nabij Almazan op een klein heuveltje, met uitzicht rondom. Toestemming kregen we van de schaapherder. Toen we informeerden naar het weer zei hij dat het dadelijk zou gaan sneeuwen. En ja hoor, na een kwartiertje begon het weer te sneeuwen.

Na GSM-kontakt met het team van Piet van Mil werd alsnog koers gezet richting West-Spanje/Portugal. Na een lange rit over kleine weggetjes werd nabij het dorpje Villaescusa, 30 km NO van Salamanca, een geschikte waarnemingsplaats gevonden. Met het opzetten van de apparatuur werd nog even gewacht.

De konditie van de hemel veranderde met de minuut. Steeds was slechts een kwart van de hemel helder.

Uiteindelijk trok het zelfs helemaal dicht.

Ondertussen was Peter Bus gewoon doorgegaan met het opzetten van zijn radio-apparatuur. Zodoende konden er die nacht toch nog waarnemingen verricht worden. Tegen de tijd dat Peter zijn waarnemingen beëindigde was het inmiddels ochtend geworden. Na een korte stop bij een restaurant voor koffie en ontbijt werd weer koers gezet richting Pyreneeën. Halverwege de middag werd weer contact gelegd met de beide andere teams en vervolgden we gezamenlijk de reis naar Nederland.

Hoe verging het team "rood" verder ?
Een verslag van **Hans Betlem**.

Deelnemers : *Hans Betlem, Guus Docters van Leeuwen, Vera Pijl, Fieke Mol, Merel Ooms en Ingrid Goudsmit.*

15 november

Als eerste vertrokken vanuit Villafranca. Uiteindelijk had ROOD de meeste kilometers (ongeveer 100) voor de boeg. Longroño is een stad van formaat en daar moesten we in ieder geval royaal voorbij gaan zitten.

Rond 23 uur werd de stad gepasseerd en werd de lokale weg naar Pamplona gevonden. Een klein half uurtje later onder een nog steeds schitterend heldere hemel, vinden we team ROOD bezig de directe omgeving van deze weg te verkennen op zoek naar een geschikt waarnemingsterrein. Na verschillende minder geslaagde pogingen vonden we een afslag met een brede met stenen verharde zijweg. In het stikkedonker wordt de omgeving verkend en een geschikt terrein wordt gevonden. Het is nog steeds bijzonder helder maar boven de bergen in het noorden flitst weerlicht.

Lichten aan, camper uitladen, post opzetten.

In de bittere kou na al weer 12 uur rijden zet het onvermoeibare team de post op. De stalen palen zijn tot ver onder het vriespunt afgekoeld. De touwen waarmee een deel van de uitrusting op het dak ligt vastgesnoerd zijn stijf bevroren. Het poolteam drukt door. In deze nacht wordt een bewonderenswaardig stuk werk afgeleverd. De Guardia Civil komt langszij. Vera stapt direct op de man of, die onmiddellijk een Spaanse woordenstroom over zich heen krijgt. De uitleg is blijkbaar duidelijk. Hij tikt tegen de pet, geeft ons beiden een hand en wenst ons veel succes.

Even na middernacht zoemen de sektoeren van de camerabatterijen als stonden ze gewoon in Varsseveld. Na inschakelen van de T-70 command backs volgt een minuutje later het bekende geluid van openklikkende camera's. De techniek blijkt door en door betrouwbaar. De generator snort vrijwel geruisloos en zeer snel zijn Vera, Fieke, Ingrid en Merel in de lucht.

Eindelijk kunnen Guus en ik even stoom afblazen. Na 1600 kilometers achter het stuur en de wilde wijzigingen van de plannen is bij ons in ieder geval de energie op. We voorzien de waarnemers van wat ze nodig hebben en constateren tevreden dat alles loopt zoals we wensen. De nacht is gigantisch helder, hoewel een paar cirrusevelden af en toe de pret bederven. Te

oordelen aan de geluiden "uit het veld" is er een leuke meteoractiviteit, hoewel de Leonidenradiant nog zeer laag staat.

Intussen doemt er een ander probleem op. De volgende dag is een zaterdag en de camper moet bevoorrad worden vóór de siësta, die op onvoorspelbare tijdstippen in de voormiddag begint. Op zaterdag gaan dan in Spanje de winkels vaak niet eens meer open in de namiddag. Besloten wordt om de nacht om 2h30m af te breken, de camera-batterijen binnen te zetten en de opstellingen te laten staan. Om 10 uur er uit, ontbijten en boodschappen halen.

16 november

Het is schitterend weer in het Zaragoza gebied ! Een felblauwe hemel en enkele kleine cumuluswolkjes tegen de Pyreneeën. We wagen de gok. De opstellingen en veldbedden blijven staan, de slaapzakken worden in de zon te drogen gelegd en Guus en Fieke gaan met de camper de boodschappen halen in Longroño. Samen met Vera, Ingrid en Merel blijf ik achter in de verlaten vlakte.

Vera en ik besluiten tot een wandeling in een poging een wat beter waarnemingsterrein te vinden, omdat we toch wel dicht tegen de weg bleken te zitten en de auto's 's nachts hinderlijk stoorde.

Zo'n anderhalve kilometer verderop werd een uitstekend terreintje gevonden. Laag gras, harde droge ondergrond, de weg afgeschermd door een heuvel en prima te bereiken met de camper.

Terug naar Ingrid en Merel, die van het zonnetje lagen te genieten. Een herder met zijn schaapskudde trok over het waarnemingsterrein. Staalblauwe lucht. Straks bevoorrad, een beter plekje en eenieder goed uitgerust. Dat Leonidenmaximum leek niet meer stuk te kunnen...

Een kleine twee uur later keerden Guus en Fieke terug met de bevoorrading. De in het donker gevonden locatie bleek bij daglicht toch moeilijker terug

te vinden en ze waren inmiddels haast even in Pamplona geweest...

Na een prima lunch met verse ingrediënten werd het kamp anderhalve kilometer verplaatst en opnieuw opgebouwd. Om 15 uur stond alles paraat en lagen vijf waarnemers in diepe slaap in de zon in de wei.

Inmiddels vertoonden zich de eerste cirrusslierten in het westen...

Omstreeks 16 uur veranderde er van alles tegelijk. De temperatuur daalde zeer plotseling en een harde wind stak op. De cumuluswolkjes, die tot dan toe steeds bescheiden en oplossend waren geweest, groeiden snel uit tot volwassen proporties. Hier was iets bezig goed mis te gaan.

In allerijl teruggelopen naar de oude waarnemingsplek, omdat de nieuwe, achter een bergrug, geen GSM contact had. Contact met Jaap ("geel"). *"Het is hier net gaan sneeuwen"* was de lachende reactie. De stemming bij geel leek er niet onder te lijden. Telefonisch contact met Meteo Consult. *"Het gaat bij jullie absoluut de verkeerde kant op en voor de komende nacht moet je toch weer achter Burgos gaan zitten. De anderen zijn al onderweg..."* Team "groen" leek het initiatief in deze genomen te hebben. Snel "geel" inseinen en de meute wakker maken. *"Inpakken en wegwezen"*. Om een lang verhaal kort te maken: In het volgende kwartier werd een prestatie neergezet die bewondering afdwingt. Minder dan twintig minuten na het signaal "wakker worden" was de volledige veldopstelling in de camper ingepakt, was het dak beladen en was de inrichting van de camper van dien aard, dat er desnoods mee naar Nederland terug gereden kon worden.

Omdat we toch weer een 300 km voor de boeg hadden, werd een schema opgesteld voor rijden, eten en slapen. Samen met Ingrid Goudsmit pakte ik het eerste stuk op de bok tot even achter Burgos, ongeveer halverwege de rit. De anderen maakten intussen slaapgelegenheden voor vier achter in de camper en waren vrij snel "verdwenen".

Inderdaad klaarde het richting Burgos aardig op en onder een kraakheldere hemel werd verder koers gezet naar het zuiden.

Inmiddels was een nieuwe trimultaandriehoek uitgezet en groep "rood" had zijn zinnen gezet op een plaatsje met de veelzeggende naam "Coca", enkele kilometers ten zuiden van Olmedo.

Tegen 22 uur werd Olmedo gepasseerd en werd "Coca" gezocht. Helaas bleek het plaatsje niet te bestaan maar dat maakte het waarnemen ter plekke alleen maar gemakkelijker. En niet bestaande plaatjes verspreiden ook geen strooilicht. Een goede keus derhalve.

Na wat omzwervingen door vers geploegde akkerlanden werd een mooie stek gevonden onder een bijzonder heldere hemel met alleen laag aan de horizon in het noorden wat heiligheid. Na een warme maaltijd waarnemingskleding aantrekken en actie. De nacht der nachten stond voor de deur en eindelijk leek de buit binnen handbereik. Er stonden inmiddels zo'n 2300 harde autokilometers op de tellers. Contact met "groen" leerde, dat bij hun, zo'n 60 kilometer ten zuiden van Salamana, de omstandigheden vrij twijfelachtig waren, maar dat er hard werd opgebouwd. Het contact met "geel" leverde niet veel meer op dan een vriendelijke PTT Telecom dame, die ons meldde dat het toestel onbereikbaar was...

Een uurtje later moesten we tot onze verbijstering vaststellen, dat ook de locatie "Coca" de actie waarschijnlijk zou gaan mislopen. Dikke cirrus en stratusproppen vaagden al snel de sterren en daarmee de hoop op een geslaagde trimultaanactie weg. "Groen" was inmiddels aan het waarnemen, zodat visueel waarschijnlijk de actie nog wel goed zou kunnen komen...

Het was al diep in de nanacht, toen "rood" zich te bed legde, dromend van alle moois dat zich boven onze hoofden afspeelde.

Het weer ontwaken bij vol daglicht op een plaats die je bij nacht hebt uitgezocht is een bijzondere gewaarwording, die we deze actie voor de tweede keer mochten beleven. Op enige af-

stand van de camper maakten zich een achtstal gestalten los uit de besneeuwde achtergrond. En zij waren voorzien van geweren en honden. Een van ons dacht zelfs een vogel naar beneden te zien vallen. Visioenen van met kogelgaten doorzeefde campers drongen zich op. En tochten, dat deden ze toch al... Het gezelschap passeerde ons verblijf, dat achteraf op de openbare weg bleek te staan, echter zonder problemen. Na een goed ontbijt werd de terugtocht richting Burgos aanvaard. Een telefoontje leerde, dat team "groen" zich inmiddels op een parkeerterrein achter Burgos bevond en een uurtje later vond de hereniging plaats en werden teleurstellingen uitgewisseld. Niet lang daarna voegde ook geel zich bij het gezelschap en werd de terugtocht, begeleid door schitterend helder weer (...) in konvooi aanvaard.

Post Leoniden filosofie

Een gedachte aan zekere roemruchte Berlijn actie kwam in ons op, toen op de terugweg Parijs in zicht kwam. Het idee om met de campers in volle slagorde de Parijse avondspits in te duiken, een rondje rond de Arc de Triomphe te rijden en in slagorde de Champs Elysees af te rijden stond menigeen wel aan. Zo gezegd zo gedaan, nou ja, niet helemaal. "rood" pakte de verkeerde afslag op de hectische Place de l'étoile en binnen enkele minuten waren we elkaar kwijt.

Later op de avond vond ons drietal elkaar weer op een parkeerterrein op de snelweg naar Lille. De laatste camper overnachting...

De volgende dag onder zeer koude omstandigheden met sneeuwbuien het laatste stukje. Op de snelweg naar Parijs werden enkele blokadés met vrachtwagens opgebouwd. Het begin van een weken durende ellende waar de DMS expeditie tenauwernood aan is kunnen ontsnappen.

Terug in Nederland. Uitladen en campers terugbrengen.

Een avontuur dat zijn weerga niet kent zit erop...

Het zal duidelijk zijn, dat het uiteindelijk met maar minimale resultaten terugkeren niet die succesverhalen kan opleveren die de zo succesvolle Spanje 1995 expeditie begeleidden.

Desondanks kunnen alle deelnemers met een zekere mate van tevredenheid terugzien op de expeditie. Uiteindelijk hebben we de klus geklaard. Op drie verschillende plaatsen hebben we in Spanje complete waarnemingsposten opgezet en heeft het trimultaannetwerk gefunctioneerd.

Het werken met campers blijkt een succestreffer. Je bent mobiel, niet afhankelijk van het zoeken van hotelovernachtingen en kunt op ieder moment (nou ja...) eten, warmte creëren en slapen.

Met de aanvankelijk geplande optie "vliegen naar Malaga" was heel DMS onherroepelijk weggerend!

Wel moeten we ons bij toekomstige activiteiten realiseren, dat campers eigenlijk niet geschikt zijn voor winterse omstandigheden en vaak niet eens voor de winterperiode verhuurd worden.

Het gebruik van de 27Mc apparatuur heeft ons veel plezier en gemak gegeven. Het was steeds zonder al te veel moeite mogelijk om elkaars locatie te bepalen.

En last but not least : Met het Varsseveld team is het, ook in krappe omstandigheden, goed toeven.

Jullie hebben met elkaar een klus geklaard waar we met zijn allen best trots op mogen zijn.

Op naar de Leoniden 1997 en 1998 !

Met dank aan onze sponsors

De Leonidenexpeditie naar Spanje

heeft beslist veel minder opgeleverd dan wat we verwacht hadden, maar de inspanningen van de teams en de uiteindelijk door hun neergezette prestatie is er niet minder om geweest.

Dank aan de sponsors die dit tweede grote Leoniden avontuur mogelijk hebben gemaakt.

Financieel werd bijgedragen door Shell Nederland BV, Delft Electronic Products (DEP) in Roden, het Leidse Kerkhoven Bosschafonds, De Stichting Physika in Utrecht en Meteor Burst Communications Europe in Nijmegen.

Wij zijn veel dank verschuldigd aan Honda Power Equipment voor het gedurende de expeditie in bruikleen ontvangen van een extra aggregaat en aan Meteo Consult in Wageningen. Op hun konden we gedurende de gehele expeditie permanent een beroep doen en dat is dan ook vele malen gebeurd.